

מדינת ישראל
משרד החינוך

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

הפקוח על הוראת המקרא

בחינוך הממלכתי

יום רביעי כ"ו חשוון תשפ"ה, 27/11/24

תכנית הלימודים תנ"ך ממלכתי נבחני משנה ואקסטרנים

הנדון: למידה והערכה ביחידות המורחבות.

יחידות ההרחבה בלימודי התנ"ך מיועדות לתלמידים שבחרים ללמוד מקרא כמקצוע התמחות. הנושאים ביחידות האלה מבוססים על נושאי חתך (=תמות) המצויים במקרא על ספריו השונים. הלימוד באמצעות תמות רוחביות אלה מאפשר העמקה ופריסה של יריעת לימוד נושאית, המתמקדת בנושאים הפרושים על פי הקורפוס התנ"כי לרבדיו.

מטרת הלימוד ביחידות המוגברות היא העמקה בחומר הנלמד, תוך הרחבת היריעה של הספרות המקראית יחד עם שילוב מאמרים ופרשנות מסורתית, מחקרית וחדשה. הנושאים השונים בתכנית הלימודים חותרים לרלוונטיות לעולמנו הקיומי, הרוחני והתרבותי, ויש בהם כדי לעודד חשיבה אמפתית וביקורתית הן על התנ"ך, והן על החברה הסובבת אותנו. דומה, כי לימוד היבטים אלה יכול לחולל שיח משמעותי בין עולם התנ"ך ובין עולמם של לומדיו. תכנית הלימודים במלואה, על המבנה, הרציונל, העקרונות והמיומנויות בה, ניתן לקרוא [באתר תנ"ך ממלכתי](#).

בתכנית הלימודים ביחידות המורחבות, מוצעים שלושה נושאים:

- א. הולך נגד הרוח – יציאה נגד הזרם, הסמכות והנורמות החברתיות.
- ב. שייכות וזרות – החיפוש אחר זהות.
- ג. מנהיגות במבחן.

- א. את הנושא "הולך נגד הרוח", יש ללמוד את [תכנית הלימודים](#), כפי שנקבעה על ידי משרד החינוך בצד [המיומנויות](#) הגנריות [והדיסציפלינריות](#) כאחד.
- ב. את הנושא "שייכות וזרות" יש ללמוד על פי [תכנית הלימודים](#) שנקבעה על ידי משרד החינוך, בצד [המיומנויות](#) הגנריות [והדיסציפלינריות](#) כאחד.
- ג. את הנושא "מנהיגות במבחן" יש ללמוד על פי [תכנית הלימודים](#) שנקבעה על ידי משרד החינוך, בצד [המיומנויות](#) הגנריות [והדיסציפלינריות](#) כאחד.

הפקוח על הוראת המקרא

בחינוך הממלכתי

הלימוד בנושאים האלה אמורות להיות שונות מאשר למידתם ביחידות החובה. אלה צריכות להיות בהעמקה בהרחבה, תוך יצירת דיאלוג רב פנים עם הספרות המקראית והספרות החוץ מקראית, והדגשת התימה המרכזית סביבה נבנה הנושא על פרקיו השונים.

לא ניתן להסתפק בלימוד המידע העולה מהפרקים הללו, אלא לחתור להבניית הידע. היינו, יצירת הקשרים הרחבות והעמקה, דיאלוג בקורתי ואמפתי עם הספרות המקראית וזו מחוצה לה, יצירת שיח בדילמות ערכיות, בצד המיומנויות לסדר חשיבה גבוה, כיאה וכנדרש ביחידות ההגבר.

תכנית הלימודים ביחידות המורחבות לנבחני משנה ואקסטרנים, זהה לתכנית הלימודים לנבחנים האינטרנים. השוני הוא בדרכי ההערכה.

לנבחני המשנה ולאקסטרנים ביחידות המורחבות מתקיימים שני השאלונים בהערכה חיצונית. שאלון [1361](#) עוסק ביחידת "הולך כנגד הרוח" 30% מתכני הלימוד, ושאלון [1362](#) עוסק ביחידות "שייכות וזרות" ו"מנהיגות במבחן", 70% מתכני הלימוד. דוגמאות לשאלונים אלה ניתן למצוא באתר תנ"ך ממלכתי. להזכירכם, הטקסט המקראי המצולם, לא מופיע בגוף השאלונים. זאת מתוך שאיפה להחיל את מיומנות ההתמצאות בתנ"ך, הנדרשת בלימודי התנ"ך.

הערכה ביחידות ההגבר:

א. "הולך נגד הרוח" ההערכה היא חיצונית מספר שאלון 1361.

ב. ביחידות "שייכות וזרות" ו"מנהיגות במבחן", מספר שאלון 1362.

ד"ר - 3/11

מנהלת תחום דעת תנ"ך ממ'